

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 6.6.2012
COM(2012) 279 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk
udvikling i 2011**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2011

1. BAGGRUND FOR ÅRSRAPPORTEN OM FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSAKTIVITETER

Årsrapporten om forskning og teknologisk udvikling i Den Europæiske Union er udarbejdet i medfør af artikel 190 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

Selv om det formelt ikke hører ind under denne rapport's emneområde, er der medtaget en del oplysninger vedrørende Euratomtraktaten.

2. DEN BREDERE POLITISKE KONTEKST I 2011

På Det Europæiske Råds møde den 4. februar viste stats- og regeringscheferne, at de var villige til at sætte forskning og udvikling øverst på den politiske dagsorden for vækst og job. I trange økonomiske tider er støtte til forskning og udvikling afgørende for at sætte skub i de jobskabende investeringer. EU's ledere traf en kollektiv beslutning om at fastholde eller øge investeringerne i forskning og udvikling på nationalt plan såvel som på EU-plan.

Det Europæiske Råd gjorde ligeledes opmærksom på behovet for hurtigt at tage hånd om de resterende hindringer for at sikre et ensartet forskningsområde i Europa og tiltrække både talenter og investeringer. Færdiggørelsen af det europæiske forskningsrum inden 2014 vil skabe et reelt indre marked for viden, forskning og innovation.

Derudover støttede stats- og regeringscheferne idéen om en fælles strategisk ramme for EU's forsknings- og innovationsstøtte for at sikre, at alle finansieringsinstrumenter vedrørende forskning og innovation arbejder sammen og effektiviserer forsknings- og innovationsstøtten i EU¹.

I sin meddelelse "Et budget for Europa 2020"² af 29. juni 2011 fremlagde Kommissionen sit forslag til den næste flerårige finansielle ramme (FFR) for perioden 2014-2020. Udformningen af programmerne og instrumenterne i forslaget er blevet ændret, således at det sikres, at resultaterne og virkningerne heraf fremmer EU's vigtigste politiske prioriteringer.

Med hensyn til forskning og innovation foreslog Kommissionen en fælles strategisk ramme, der samler det nuværende syvende rammeprogram, innovationsdelen af programmet for konkurrenceevne og innovation og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT). Formålet hermed er at tage systematisk hånd om det betydelige problem med manglende innovation, som EU står over for, og at tjene Europa 2020-strategien med at øge udgifterne til forskning og udvikling til 3 % af BNP inden 2020.

Idéen om en fælles strategisk ramme blev efterfølgende støttet af Europa-Parlamentet i dets beslutning af 27. september 2011³.

¹ EUCO 2/1/11.

² KOM(2011) 500.

³ P7 TA(2011)0401.

3. HORISONT 2020 – RAMMEPROGRAMMET FOR FORSKNING OG INNOVATION.

Den 30. november 2011 vedtog Kommissionen Horisont 2020-pakken⁴ med et budget på 80 mia. EUR⁵ til investeringer i forskning og innovation for at fremme vækst og job i Europa. Horisont 2020 er udarbejdet fuldstændig i overensstemmelse med FFR-forslaget og støtter fuldt ud Europa 2020-strategien, som identificerede forskning og innovation som afgørende for at nå målene om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Programmet skulle løbe fra 2014 til 2020.

Med Horisont 2020 samles hele EU's forsknings- og innovationsstøtte for første gang i et enkelt program, som fokuserer på tre vigtige mål: Det vil:

- Styrke EU's position som global leder inden for forskning Dette vil fremme forskning på øverste niveau i Europa og bl.a. give en betydelig stigning i støtten til Det Europæiske Forskningsråd (EFR).
- Styrke det industrielle lederskab inden for innovation. Heri indgår betydelige investeringer i nøgleteknologier, adgang til mere kapital og støtte til SMV'er.
- Hjælpe med at håndtere store bekymringer for alle europæere på tværs af seks centrale temaer: Sundhed, demografiske ændringer og trivsel; fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug, havforskning og maritim forskning og bioøkonomien; sikker, ren og effektiv energi; intelligent, grøn og integreret transport; klimaindsats, ressourceeffektivitet og råstofforsyning og rummelige, innovative og sikre samfund.

Gennem en bred vifte af støtte, som integreres på tværs af forsknings- og innovationscyklussen, vil Horisont 2020 være det vigtigste instrument til gennemførelse af Europa 2020's flagskibsinitiativ "Innovations-EU", som har til formål at sikre Europas globale konkurrenceevne. Der ydes støtte til alle led i innovationskæden, især aktiviteter tættere på markedet, herunder innovative finansielle instrumenter, såvel som ikketeknologisk og social innovation, idet der sigtes mod at sikre den bredest mulige udnyttelse og formidling af den viden, der tilvejebringes af de støttede aktiviteter, frem til den kommercielle udnyttelse.

Derudover vil SMV'erne med en række konkrete foranstaltninger blive opfordret til at deltage massivt i Horisont 2020. Dette omfatter et nyt SMV-instrument, som er baseret på forsknings- og innovationsmodellen for små virksomheder, som giver virksomhederne mulighed for at fremsætte deres mest innovative idéer og gøre det lettere for SMV'er at få adgang til programmet.

Internationalt samarbejde fremmes også i Horisont 2020, og programmet suppleres af yderligere foranstaltninger for at færdiggøre det europæiske forskningsrum inden 2014.

En betydelig forenkling er et andet vigtigt element. Der vil være lettere adgang til Horisont 2020-støtte som følge af programmets enkle struktur, et enkelt regelsæt og mindre bureaukrati. Rent praktisk er forenklingsforanstaltningen udformet med henblik på at reducere deltagerens administrative omkostninger, fremskynde samtlige processer i forvaltningen af forslag og støtte og mindske risikoen for fejl. Disse enkle finansieringsregler og en revideret kontrolstrategi vil sikre en ny balance mellem tillid og kontrol, som alle interesseparter, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd har ønsket.

⁴ http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=home.

⁵ I faste 2011-priser.

Med henblik på at opnå den størst mulige virkning af EU's finansiering skal Horisont 2020 udvikle tætte synergier med andre af EU's programmer som f.eks. de samhørighedspolitiske fonde, med nationale og regionale forsknings- og innovationsprogrammer samt med den private sektor på centrale områder til fordel for EU.

3.1. Udarbejdelse af Horisont 2020

I udarbejdelsen af Horisont 2020-pakken blev der taget fuldt ud højde for reaktionerne på en omfattende offentlig høring baseret på grønbogen "Fra udfordringer til muligheder: Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation"⁶. Såvel medlemsstaterne som en bred vifte af interesseparter fra industrien, den akademiske verden og civilsamfundet har givet udtryk for deres synspunkter i løbet af foråret 2011.

Forslagene hviler også på to indgående konsekvensanalyser, hvori det fremhæves, at Horisont 2020-programmet vil føre til en mere målrettet indsats, at det er det bedste middel til at skabe den nødvendige kritiske masse, og at det vil gavne de politiske mål mest muligt og medføre de størst mulige økonomiske, konkurrencemæssige og sociale fordele og samtidig bidrage til en forenkling.

4. INNOVATION I EU, HERUNDER ERA-POLITIKKENS RESULTATER

Innovations-EU blev lanceret i oktober 2010 af Kommissionen med det formål at skabe bedre betingelser for og adgang til finansiering af forskning og innovation i Europa og dermed sikre, at innovative idéer kan blive til produkter og tjenester, der kan skabe vækst og job.

4.1. Overvågning af innovationsfremskridt

I det første år i Innovations-EU nåede den økonomiske og finansielle krise et nyt stadie med genoprettelsen i farezonen, faldende offentlig tillid og et stort pres for at reducere investeringer i de fremtidige kilder til økonomisk vækst.

Samtidig fremskyndes forskydningen af det økonomiske tyngdepunkt fra vest til øst. Budskabet fra både Innovations-EU's resultattavle og konkurrenceevnerapport er klart: Europas forsknings- og innovationsresultater er faldet i løbet af de seneste år og har gjort den allerede betydelige innovationskløft over for USA og Japan endnu bredere, mens lande som Kina, Indien og Brasilien hurtigt indhenter EU. Endvidere øges innovationskløften internt i EU. På denne baggrund er det blevet endnu vigtigere og presserende at nå Innovations-EU's mål.

Der skete store fremskridt i 2011, hvor 30 ud af 34 af Innovations-EU's forpligtelser blev lanceret. Kommissionen udsendte i december 2011 en omfattende statusrapport⁷.

4.2. Forbedring af rammebetingelser

Der er ligeledes truffet vigtige foranstaltninger med henblik på at skabe de rigtige betingelser for at bane vejen fra idé til marked og hjælpe med at fremme private investeringer i forskning og innovation:

⁶ KOM(2011) 48.

⁷ KOM(2011) 849 – status for alle 34 forpligtelser kan ses i Innovations-EU's informations- og efterretningssystem: <http://i3s.ec.europa.eu/home.html>.

- I april 2011 fremsatte Kommissionen forslag til europæisk lovgivning om patentbeskyttelse, som vil reducere oversættelsesomkostninger og lignende omkostninger i Europa med op til 80 %.
- I juni 2011 fremlagde Kommissionen en normfastsættelsespakke med det formål at modernisere europæiske standarder i lyset af de aktuelle og fremtidige udfordringer. Målet er at fremskynde normfastsættelsesprocessen med 50 % inden 2020.
- I december 2011 foreslog Kommissionen en ny ordning for venturekapitalfonde, så der lettere kan rejses kapital i Europa. Derudover blev der foreslået nye konkrete foranstaltninger til at fremme innovation i forbindelse med revisionen af EU's lovgivning om offentlige indkøb. Disse omfatter en ny procedure for indkøb af innovative produkter og tjenester samt fremme af fælles indkøb på tværs af grænser.
- Fremadrettet har Kommissionen undersøgt mulighederne for at forbedre udnyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og vil i 2012 drøfte vejen frem.

4.3. Lettere adgang til finansiering

I december 2011 reagerede Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank (EIB) på Det Europæiske Råds og Europa-Parlamentets anmodninger om at udvikle og forbedre risikodelingsfinansieringsfaciliteten (RSFF). Med målet om at yde lån til iværksættere i den offentlige og private sektor uanset størrelse og ejerforhold blev RSFF-aftalen ændret, og faciliteten fik derfor mulighed for at påtage sig en højere risiko for en højere multiplikatorvirkning af dens bidrag. Risikodelingsinstrumentet for SMV'er, en ny garantifacilitet for SMV'er, der hjælper dem med at få adgang til finansiering fra banker, blev også lanceret. Med et budget på 120 mio. EUR er målet med dette nye instrument at nå op på 500 modtagere med en samlet lånevolumen på mindst 1 mia. EUR.

Innovative finansielle instrumenter videreudvikles til Horisont 2020 for at skabe bedre adgang til risikofinansiering til forskning og innovation, navnlig de innovative SMV'er. De vil omfatte aktier og gældsfinansieringsinstrumenter oprettet i forbindelse med programmet for virksomhedernes konkurrenceevne og SMV'er. Dette vil blive baseret på aktuelle resultater, navnlig på RSFF's succes.

4.4. Håndtering af samfundsmæssige problemer: europæiske innovationspartnerskaber

Kommissionen har som pilotprojekt lanceret det første europæiske innovationspartnerskab (EIP) inden for aktiv og sund aldring med det formål at give den gennemsnitlige europæiske borger yderligere to års liv med et godt helbred. Den strategiske gennemførelsesplan for pilotpartnerskabet blev præsenteret i november 2011.

EIP er et nyt koncept, der skal fremskynde innovation rettet mod et veldefineret mål inden for en specifik social udfordring. Det tilvejebringer en platform, der mobiliserer interesseparter på tværs af politiske områder, sektorer og grænser til at forpligte sig og bidrage til udbuds- og efterspørgselsforanstaltninger på tværs af forsknings- og innovationscyklussen. Erfaringerne fra etableringen af pilotpartnerskabet vil bane vejen for andre.

4.5. Fremme af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)

I november 2011 vedtog Kommissionen et forslag til EIT's strategiske innovationsdagsorden, som fastlægger rammerne for instituttets arbejde i de kommende år. Det fokuserer på at konsolidere de tre eksisterende viden- og innovationsfællesskaber og gradvist oprette nye med det formål at tage hånd om store sociale udfordringer i overensstemmelse med Horisont 2020-målene.

4.6. Beslægtede initiativer

Vigtige milepæle er nået for mange andre af Innovations-EU's forpligtelser i 2011. Initiativet Social Innovation Europe blev lanceret i marts, og "platformen for intelligent specialisering" blev frigivet i juni. Der er oprettet et europæisk designfremmeråd, og der er lanceret et pilotprojekt for videnalliancer mellem industrien og den akademiske verden. Kommissionen har ligeledes introduceret et pilotprojekt om støtte på EU-plan til offentlige indkøbere gennem samarbejdsprojekter om indkøb til innovative produkter og tjenester.

I 2011 blev der ligeledes afholdt det første innovationskonvent, en stor innovationsrelateret begivenhed i Europa, der fandt sted den 5.-6. december i Bruxelles. På dette konvent blev de første priser for kvindelige innovatorer uddelt med det formål at skabe øget offentlig opmærksomhed omkring behovet for mere innovation og flere kvindelige innovatorer.

4.7. Realisering af det europæiske forskningsrum

Forskningsaktiviteter og politikker i Europas lider stadig under opsplitning, mangel på sammenhængskraft og samordning og forhindringer for den frie bevægelighed for viden. Gennemførelsen af det europæiske forskningsrum har til formål at afhjælpe disse mangler. Som en af aktiviteterne under Innovations-EU-initiativet var en detaljeret udarbejdelse af meddelelsen om det europæiske forskningsrum en af de vigtigste opgaver i 2011.

4.7.1. Forskere

Styringsgruppen vedrørende Menneskelige Ressourcer og Mobilitet fortsatte med implementeringen af det europæiske partnerskab for forskere og bidrog desuden til at lægge byggestenene til meddelelsen om det europæiske forskningsrum inden for forskningskarriere, uddannelse og mobilitet. I maj 2011 vedtog den desuden en europæisk ramme for forskningskarriere som et frivilligt, gennemsigtigt instrument til fremme af mobilitet og sammenlignelighed inden for karriereudvikling.

Andre vigtige foranstaltninger var nedsættelsen af en ekspertgruppe om forskerhvervet, som så på spørgsmål vedrørende åben rekruttering og lanceringen af en feasibilityundersøgelse om en fremtidig europæiske infrastruktur for forskeroplysninger og -data.

4.7.2. Fælles programmering

I sin meddelelse fra 2011 om partnerskaber om forskning og innovation⁸ trak Kommissionen på erfaringerne frem til i dag med hensyn til offentlig-offentlige partnerskaber⁹ og offentlig-

⁸ KOM(2011) 572.

⁹ ERA-NET, artikel 185-initiativer, fælles programlægningsinitiativer etc.

private partnerskaber¹⁰ og definerede vejen frem med hensyn til at videreudvikle disse partnerskaber.

De vigtigste konklusioner viste, at partnerskabsaktiviteter har bevist deres potentiale i forhold til at bidrage til målene i Europa 2020 og vil derfor fortsat være et vigtigt element i Europas fremtidige forsknings- og innovationspolitik. Samtidig er der behov for øgede langsigtede forpligtelser inden for partnerskaber fra alle interesseparter, herunder medlemsstaterne og industrien, og partnerskabsinstrumenterne skal forenkles.

Kommissionens henstillinger og Rådets beslægtede konklusioner blev vedtaget i 2011 med lanceringen af yderligere seks fælles programlægningsinitiativer. Alt i alt er der nu 10 fælles programlægningsinitiativer i gang.

4.7.3. *Forskningsinfrastruktur*

I maj 2011 offentliggjorde Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer (ESFRI) sin strategirapport og opdaterede køreplan. Køreplanen består af seks nye infrastrukturprojekter inden for f.eks. energiforsyning, sundhed, klimaændringer og fødevarerforsyninger. ESFRI påtænker at kaste sig ud i et ambitiøst program ved at stræbe efter at gennemføre så mange forskningsinfrastrukturer i køreplanen som muligt. Til dette formål har ESFRI i juni 2011 nedsat en gennemførelsesarbejdsgruppe, som vil spille en vigtig rolle med hensyn til at lette gennemførelsesprocessen.

Forordningen, der etablerer den retlige ramme for en europæisk forskningsinfrastruktur (ERIC), blev udviklet med henblik på at fremme udviklingen og driften af en stor forskningsinfrastruktur, der inddrager flere europæiske lande. Selv om den ensartede og rettidige gennemførelse af denne forordning i de forskellige medlemsstater forbliver en udfordring, blev den første ERIC, nemlig SHARE ERIC (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe) oprettet i marts 2011, og siden da har CLARIN, ECRIN og EURO-ARGO alle søgt om at blive oprettet som ERIC-projekter.

4.7.4. *Ekstern dimension ved ERA*

Det europæiske partnerskab for internationalt videnskabs- og teknologisamarbejde har til formål at udvikle større sammenhæng mellem EU's og medlemsstaternes aktiviteter. Det Strategiske Forum for Internationalt Videnskabeligt og Teknologisk Samarbejde (SFIC) har sikret fremskridtet på følgende områder:

- Pilotprojektet for Indien oplevede store fremskridt gennem udviklingen af en strategisk forsknings- og innovationsdagsorden mellem EU og medlemsstaterne, som identificerer fælles udfordringer, delte mål, prioriterede områder og samarbejdsinstrumenter mellem Europa og Indien i de kommende år. Der er udvalgt fem strategiske områder: vand, bioressourcer, energi, sundhed og ikt.
- Pilotprojektet for Kina blev ligeledes videreudviklet, navnlig gennem to workshoper.
- Under pilotprojektet for USA blev der i 2011 udarbejdet to informations- og outreacharrangementer.

¹⁰ Fælles teknologiinitiativer, offentlig-private partnerskaber under en genopretningsplan etc.

4.7.5. Videnoverførsel

I 2011 udarbejdede Udvalget for Det Europæiske Forskningsrums arbejdsgruppe om videnoverførsel en vejledning til interesseparter om intellektuel ejendomsret og forvaltning af videnoverførsel ved samarbejde med tredjelande. Den indeholdt vejledning om og feedback på undersøgelsen om fremskridtet i gennemførelsen af Kommissionens henstilling om intellektuel ejendomsret fra 2008, en undersøgelse, som er fortsat i 2011, og som har vist gode fremskridt. Derudover blev der offentliggjort en ekspertrapport om international videnoverførsel, der gav en oversigt over europæisk praksis.

4.7.6. Universiteter: moderniseringsdagsorden

Der blev lanceret en feasibilityundersøgelse om en europæisk akkrediteringsmekanisme for god forvaltning af menneskelige ressourcer på universiteter og offentlige forskningsinstitutioner, der baserer deres politik på principperne i den europæiske charter for forskere og kodeksen for ansættelse af forskere. Der blev gennemført en anden feasibilityundersøgelse om innovative ph.d.-skoler for at nå frem til en fælles strategi på tværs af ERA, som ville opfordre institutionerne til at opfylde visse principper som: topkvalitet inden for forskning, tværfaglig forskning, industrieksponering, fortrinlige arbejdsvilkår og karriereudvikling, herunder ligestillings spørgsmål.

5. DET SYVENDE RAMMEPROGRAM

5.1. Implementering af arbejdsprogrammerne for 2011

46 indkaldelser af forslag blev indgået i 2011 med et samlet foreløbigt budget på 4,4 mia. EUR. Et samlet antal på 14.567 støtteberettigede forslag, hvoraf 2.813 blev godkendt til finansiering¹¹, resulterede i en succesrate på 19,3 % set i forhold til antallet af støtteberettigede forslag.

I alt 59.955 ansøgere deltog i samtlige støtteberettigede forslag med samlede projektkostninger på 23,1 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 17,9 mia. EUR. I alt 12.932 ansøgere deltog i de godkendte forslag med samlede projektkostninger på 4,9 mia. EUR og et ansøgt EU-bidrag på i alt 3,7 mia. EUR. Den samlede succesrate var 21,6 % set i forhold til antallet af ansøgere.

5.2. Arbejdsprogrammerne for 2012

Indkaldelserne af forslag for 2012 til en værdi af næsten 7 mia. EUR blev vedtaget i juli 2011 og var Kommissionens største finansieringspakke til dato til fremme af forskning og innovation. Disse indkaldelser af forslag blev ligeledes først fuldstændig tilpasset de nye politiske rammer i Innovations-EU-initiativet. Arbejdsprogrammerne omfattede nogle af følgende prioriteter:

- 220 mio. EUR ud af de 656 mio. EUR til sundhedsforskning og 192 mio. EUR ud af de 1,1 mia. EUR i finansiering til ikt tildes arbejde, der har til formål at tage udfordringen med at forsørge en aldrende befolkning op og dermed støtte EIP-pilotprojektet om aktiv og sund aldring.

¹¹ Har opfyldt alle evalueringskriterier og blev opført på listen i forbindelse med udvælgelsesproceduren.

- ERC vil tildele omkring 1,6 mia. EUR til de bedste seniorforskere og unge forskere i Europa. For at hjælpe med at slå bro over kløften mellem resultater og kommercialisering af frontlinjeforskning er der indført et mindre "proof of concept"-initiativ.
- Omkring 900 mio. EUR i støtte til forskeres mobilitet og karrierer tilvejebringes gennem "Marie Curie-aktioner" til omkring 10 000 højt kvalificerede forskere. Dette omfatter et pilotprojekt til finansiering af europæiske industrielle doktorater (EID) med henblik på at stimulere iværksætterånden i og samarbejdet mellem den akademiske verden og industrien.
- Ud over de nyligt forenklede regler indeholder investeringspakken på næsten 1 mia. EUR til små og mellemstore virksomheder (SMV'er) særlige incitamenter for SMV'erne til at deltage.
- Som reaktion på den stigende efterspørgsel efter mere sikre og sundere fødevarer og bæredygtige bioressourcer investeres der 307 mio. EUR i at opbygge en stærk bioøkonomi, som vil forbedre produktionsmetoderne og skabe nye industrier og job.
- 365 mio. EUR er øremærket til tre udfordringsbaserede offentlig-private partnerskaber. Initiativet om grønne biler i Europa, fremtidens fabrikker og energieffektivt byggeri.
- 40 mio. EUR vil blive brugt til initiativet om intelligente byer som hjælp til at finde mere effektive metoder til energiudnyttelse og transport i byerne.

5.3. Beslægtede initiativer

I oktober 2011 fremlagde Europas fem fælles teknologiinitiativer – ARTEMIS (indlejrede computersystemer), Clean Sky (luftfartsteknik og lufttransport), ENIAC JU (nanoelektronik), FCH JU (brændselsceller og brint) og IMI (innovative lægemidler) – sammen de første resultater af deres forsknings- og innovationsprogrammer til 10 mia. EUR i Europa-Parlamentet. Af det samlede budget kommer ca. en tredjedel fra EU til støtte af disse offentlig-private partnerskaber med det formål at samle offentlige og private talenter og investeringer.

Et andet vigtigt resultat var Rådets vedtagelse den 19. december 2011 af Euratom-rammeprogrammet om nukleare forsknings- og udviklingsaktiviteter i årene 2012-2013, som omfatter yderligere finansiering af ITER på 1,3 mia. EUR. Kommissionen foreslog at finansiere ITER uden for det næste flerårige finansielle program for perioden 2014-2020 gennem et supplerende forskningsprogram.

Oplysninger om de direkte foranstaltninger i FP7 i 2011 kan findes i årsrapporten for Kommissionens Fælles Forskningscenter¹².

¹² <http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=2530>.

5.4. Højdepunkter

5.4.1. Innovation

Arbejdsprogrammerne for 2012 styrker mange aspekter af innovation, navnlig udbredelsen på markedet, og fremmer foranstaltninger for en smidig overgang til Horisont 2020.

Flere temaer under særprogrammet om samarbejde lægger øget vægt på aktiviteter som udformning af prototyper, forsøg og demonstration. En række temaer har forstærket anvendelsesområder, opskalering og pilotprojekter, ikke blot gennem valget af prioriterede emner, men også gennem øremærkede budgetter.

Visse temaer lægger særlig stor vægt på at omsætte resultaterne af finansierede projekter til innovative anvendelsesområder, og nogle omfatter støtteforanstaltninger til fremme af teknologioverførsel og forvaltning af intellektuel ejendom. Der ydes endvidere mere støtte til efterspørgselsbaserede foranstaltninger, der fremmer udbredelsen af innovation på offentlige og private markeder, navnlig gennem standardiseringsrelaterede aktiviteter og mere støtte til prækommercielle indkøb.

Der indføres ligeledes nye tiltag, der skal stimulere og fremskynde innovation. Under sundhedstemaet lanceres en incitamentspris, der skal tilskynde til udviklingen af et nyt alternativ til kølekædeteknologi til vaccineformulering, bevaring og transport.

Generelt anvendes der i arbejdsprogrammerne for 2012 en bredere tilgang til innovation. Ud over forskning og teknologi og produktinnovation støttes innovation inden for tjenesteydelser, herunder proces- og organisationsinnovation, også. Andre typer innovation er også omfattet, navnlig social innovation, udforskning af nye forretningsmodeller og innovation inden for design med tæt inddragelse af brugerne.

En række samarbejdstemaer opfordrer til mere deltagelse fra industrien og navnlig SMV'er. Nogle gennemfører dette ved hjælp af øremærkede budgetter, andre gør det til en del af deres evalueringskriterier, og nogle få temaer anvender en "bottom-up"-strategi til at øge SMV'ernes mulighed for at foreslå løsninger efter eget valg. Sundhedstemaet støtter en særlig SMV-ordning, der er rettet mod små teknologiudviklingsprojekter tæt på markedet, der ledes af SMV'er.

5.4.2. Formidling

Formidlingen af resultater fra EU-finansieret forskning spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre det europæiske forskningsrum, fremme åbenhed og aktivere Europas kreative potentiale. Kommissionen støtter formidling af forskningsresultater ved at yde finansiering inden for projekterne til aktiv formidling af resultaterne. Kommissionen skaber ligeledes offentlig opmærksomhed omkring de finansierede forskningsresultater og giver onlineadgang til resultaterne via CORDIS¹³, Fællesskabets Informationstjeneste for Forskning og Udvikling, og Det Fælles Forskningscenters publikationsdatabase¹⁴.

I august 2008 lancerede Kommissionen et pilotprogram om åben adgang under det syvende rammeprogram, som dækkede syv forskningsområder og repræsenterede næsten 20 % af det samlede budget for det syvende rammeprogram. Dette skete for at øge formidlingen af

¹³ <http://cordis.europa.eu/>

¹⁴ <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>

forskningsresultater gennem gratis adgang. Ifølge undersøgelsen fra 2011 om pilotprojekter mener flertallet af respondenterne, at det er let at overholde kravene til åben adgang, og tre fjerdedele af respondenterne ville støtte et mandat til åben adgang til data inden for deres forskningsområde.

Derudover undersøger Kommissionen muligheden for at gå videre end de aktuelle aktiviteter og yderligere forbedre formidling, kommunikation og udnyttelse af de EU-finansierede forskningsresultater.

5.4.3. Forenkling

Aktiviteterne i 2011 har været baseret på incitamenter fra meddelelsen om forenkling fra april 2010¹⁵ og den efterfølgende debat. En række foranstaltninger, der modtager overordnet støtte, blev gennemført i praksis. Blandt andet blev en pakke på tre foranstaltninger vedtaget af Kommissionens afgørelse af 24. januar¹⁶, som omfattede følgende:

- Mulighed for, at alle støttemodtagere kan anvende gennemsnitlige personaleomkostninger uden forudgående attestering, hvis dette er deres normale regnskabspraksis.
- Mulighed for, at ejerne/lederne af SMV'er og fysiske personer, der ikke udbetaler løn til sig selv, kan udgiftsføre personaleomkostninger på projekter under det syvende rammeprogram på grundlag af enhedsomkostninger.
- Oprettelse af et clearingudvalg for forskning mellem de generaldirektorater, der forvalter støtte under det syvende rammeprogram, for at sikre konsekvent fortolkning og gennemførelse af reglerne for det syvende rammeprogram.

Udviklingen af deltagerportalen for forskning og innovation fortsatte med etablering af nye tjenester for deltagerne og yderligere forbedringer i systemets brugervenlighed.

Resultatet af forenklingsdebatten har ligeledes affødt drøftelser om at revidere finansforordningen. Finansieringsbestemmelser om EU-støtte præciseres og forenkles og ville, når lovgiveren vedtager den nye forordning, give mulighed for en bred accept af støttemodtagerens sædvanlige regnskabspraksis med forbehold af visse betingelser for minimumsgrænser. Dette ville ligeledes omfatte:

- Reviderede regler om dækning af moms. Dette ville forenkle den økonomiske forvaltning af forsknings- og innovationsstøtte, f.eks. til universiteter og andre offentlige forskningsorganer.
- Afskaffelse af forpligtelsen til at generere og rapportere renter. Denne forpligtelse eksisterer i dag og har medført et stort administrativt arbejde og store administrative omkostninger med hensyn til at åbne og forvalte særskilte konti og med hensyn til at forvalte et register over undtagelser for de organisationer, der som følge af den nationale lovgivning ikke kan åbne rentebærende konti.

6. UDSIGTERNE FOR 2012

Efter Kommissionens vedtagelse og fremlæggelse af Horisont 2020 skal pakken drøftes med Rådet og Europa-Parlamentet i løbet af 2012 og fremefter med henblik på vedtagelse inden

¹⁵ KOM(2010) 187.

¹⁶ KOM(2011) 174.

udgangen af 2013. Forhandlingerne finder sted i en af de vanskeligste perioder, EU nogen sinde har befundet sig i. Nu er Europa langsomt ved at komme sig over tilbageslaget, men rammes så af en statsgældskrise og frygt for en ny recession. Europæiske ledere og offentlige myndigheder skal derfor handle beslutsomt for at sikre bæredygtig vækst og nye job, og det er lige præcis, hvad Horisont 2020 handler om. Samtidig forhandles forslaget til det overordnede EU-budget, herunder det samlede beløb til forskning og innovation. Ud over at støtte forhandlingerne vil Kommissionen arbejde hårdt på at sikre, at alle de nødvendige foranstaltninger er på plads for at sikre en smidig start på og gennemførelse af programmet.

I 2012 vil Kommissionen fortsat skabe resultater inden for foranstaltningerne under Innovations-EU, navnlig ved at fremlægge to af de resterende initiativer: Meddelelsen om det europæiske forskningsrum, som Det Europæiske Råd i foråret 2012 mente skulle være færdiggjort inden 2014, og en ny primær indikator for innovation. Derudover vil Kommissionen fortsat fremme innovation inden for andre samfundsmæssige udfordringer ved at stille forslag til EIP'er om produktivitet og bæredygtighed i landbruget, råstoffer, vand og eventuelt intelligente byer.

Med de kommende arbejdsprogrammer for 2013 er de sidste år i gennemførelsen af det syvende rammeprogram ligeledes nået. Sammenholdt med vækst- og jobskabelsesstrategien Europa 2020 vil disse programmer være Kommissionens største finansieringspakke nogensinde til fremme af forskning og innovation, og samtidig vil de sikre en smidig overgang til Horisont 2020.

7. ANDRE INFORMATIONSKILDER

Desuden er følgende informationskilder offentligt tilgængelige:

- årlige overvågningsrapporter for rammeprogrammet og særprogrammerne¹⁷
- regelmæssige rapporter med nøgletal om videnskab, teknologi og konkurrenceevne¹⁸
- statistik om videnskab og teknologi i Europa¹⁹
- undersøgelser og analyser, der er offentliggjort i forbindelse med Den Europæiske Unions forskningsaktiviteter og -politikker²⁰
- årsberetninger fra Generaldirektoratet for Forskning²¹
- Status over Innovations-EU²²
- Innovations-EU's konkurrenceevnerapport²³

¹⁷ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm?pg=fp7-monitoring

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/era/facts/figures/key_figures_en.htm

¹⁹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/introduction

²⁰ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

²¹ http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm

²² http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/state-of-the-union/2011/state_of_the_innovation_union_2011_en.pdf

²³ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=competitiveness-report&year=2011

- Innovations-EU's resultattavle²⁴
- Kommissionens rapport om evalueringen af Unionens finanser på grundlag af de resultater, der er opnået²⁵

De fleste af disse dokumenter kan hentes eller bestilles på følgende websteder:

- Kommissionens websted for forskning og innovation: <http://ec.europa.eu/research>
- ERA-webstedet: <http://ec.europa.eu/research/era>
- Investing in European research-webstedet: <http://ec.europa.eu/invest-in-research>
- ERAWATCH-webstedet: <http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/>

²⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf

²⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0040:FIN:DA:PDF>